

“Zo bewust afscheid kunnen nemen, maakt euthanasie bijzonder”

De ouders van Marijke Eggink kregen allebei euthanasie via de Levenseindekliniek. Eerst haar vader in 2013 en vier jaar later haar moeder. “Op zich waren beide ervaringen goed”, vertelt zij, “maar met het overlijden van mijn moeder had ik meer moeite dan met het overlijden van mijn vader.”

“Mijn vader had een beginnende dementie en was heel standvastig in zijn euthanasiewens. Tijdens het euthanasietraject gaf hij in elk gesprek aan dat hij euthanasie wilde. Er was geen enkele twijfel. Toen het zover was, hadden mijn ouders nog niet echt afscheid genomen. Op aangeven van de verpleegkundige van de Levenseindekliniek hebben ze hun afscheid van elkaar toen opgeschreven. Mijn vader las op zijn laatste dag het kaartje met de tekst die mijn moeder had opgeschreven en zei terwijl de tranen over zijn wangen biggelden: “Ik ben hier heel dankbaar voor”. Het maakte het afscheid heel speciaal.

Marijke Eggink

Bij mijn moeder ging het anders. Bij haar was sprake van stapeling van ouderdomsklachten. Zij had gehoopt dat zij tegelijk met mijn vader euthanasie kon krijgen, maar dat was niet mogelijk. In de loop van de tijd ging het steeds slechter met haar. Zij was echter iemand die een façade ophield. Als iemand dan aan haar vroeg: “Bent u levensmoe?”, dan zei zij: “Ik? Nee, hoor.”

Maar aan ons kinderen liet ze hele andere dingen zien. Haar gehoor ging sterk achteruit, evenals haar zicht. Zo raakte ze in een isolement. Ze begon te vallen en vermagerde sterk. Ook vergat zij van alles. Ze begreep niet goed dat zij niet zomaar euthanasie kon krijgen als zij erom vroeg. Wij als kinderen zeiden: “Als dit echt is wat je wilt, dan moet je de artsen daarvan overtuigen.”

Ook bij het gesprek met de SCEN-arts hield zij de schijn op dat alles goed ging. Gelukkig kwam deze arts een tweede keer, omdat zij er tijdens het eerste gesprek niet goed doorheen kwam. Mijn vader nam zelf een drankje in en het duurde 55 minuten voordat hij overleed. Dat gaf ons tijd voor het definitieve afscheid. Mijn moeder kreeg een injectie nadat zij op bed was gaan liggen en was na tien seconden al weg. Voor ons, kinderen en kleinkinderen, ging het veel te snel, ook al hadden we van tevoren prachtig afscheid genomen in de woonkamer.

Dat je zo bewust afscheid kunt nemen, maakt een overlijden aan euthanasie heel bijzonder. Bij mijn moeder ben ik de laatste drie nachten blijven slapen. Ik heb dingen tegen haar gezegd die ik anders nooit gezegd zou hebben en we hebben beiden gehuild. Ik vraag me wel eens af hoe het geweest zou zijn als zij een natuurlijke dood zou zijn gestorven. Dat zal ik echter nooit weten.”

Van de penningmeester

“Het is nog geen jaar geleden dat ik betrokken raakte bij de activiteiten van de Levenseindekliniek en de Vrienden van de Levenseindekliniek. Uiteraard heb ik mij in de doelstelling van de organisatie verdiept, alvorens ik gehoor gaf aan het verzoek om penningmeester van beide stichtingen te worden. Het streven van de Levenseindekliniek om binnen de wettelijke kaders euthanasie te verlenen, spreekt mij zeer aan.

Al snel bleek mij de essentiële rol die de Vrienden hebben voor de activiteiten van de Levenseindekliniek. Hun financiële bijdrage is onmisbaar voor de ondersteuning van tal van projecten. Daarnaast fungeert het vermogen van de stichting Vrienden van de Levenseindekliniek als buffer op momenten dat de instelling onverhoopt in moeilijker vaarwater mocht komen.

Vanuit een pioniersfase is de Levenseindekliniek nu bezig zich te ontwikkelen tot een professionele zorginstelling. De maatschappelijke discussie over euthanasie toont eens te meer het belang van de Levenseindekliniek aan. Dankzij de steun van de Vrienden kan de Levenseindekliniek haar toonaangevende positie verder uitbouwen.”

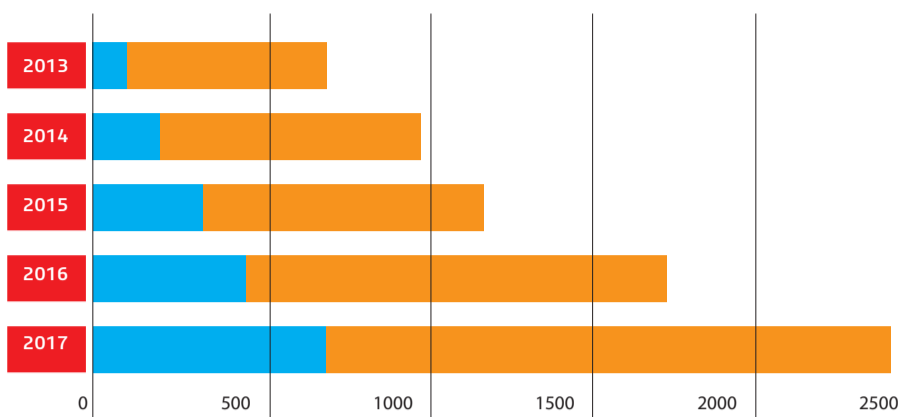
Jan Schermerhorn, penningmeester

FOTO RONALD HISSINK

Nieuw jaar voor de Levenseindekliniek

In 2017 vierde de Levenseindekliniek haar vijfjarig bestaan. Ook dat jaar zagen we het aantal euthanasieverzoeken groeien. In totaal kwamen 2.487 mensen naar ons toe met hun euthanasieverzoek. We hebben het afgelopen jaar 747 verzoeken gehonoreerd.

Voor 2018 houden we rekening met een beperkte toename van het aantal hulpvragen ten opzichte van 2017. We hebben geconcludeerd dat we meer medewerkers nodig hebben om de vraag aan te kunnen. Daarvoor zijn we een wervingscampagne begonnen en de eerste resultaten zijn er. Natuurlijk is in 2018 de Consulent Euthanasie even belangrijk als vorig jaar. Ook starten we met een ambitieuze agenda qua scholing. We zorgen voor verdere professionalisering van de Levenseindekliniek als organisatie. Het feit dat wij in 2018 afspraken maakten met de zorgverzekeraars voor tarieven op een kosten-dekkend niveau helpt ons hierbij.

Extra Vriendenbijeenkomsten

De belangstelling voor de Vriendenbijeenkomsten was in 2017 dusdanig groot, dat we een groot aantal mensen dat zich had aangemeld, moesten teleurstellen. Omdat we iedereen de kans willen geven een bijeenkomst bij te wonen, hebben we degenen die vorig jaar geen plekje konden bemachtigen inmiddels per post een uitnodiging gestuurd voor extra bijeenkomsten. Deze vinden in de eerste helft van 2018 plaats en hebben hetzelfde programma als in 2017. Voor meer informatie over deze bijeenkomsten: www.vriendenlevenseindekliniek.nl.

Op de Vriendenbijeenkomsten praten we de Vrienden bij over de stand van zaken en de laatste ontwikkelingen bij de Levenseindekliniek. Ook bieden we ruimte om vragen te stellen over onderwerpen die de deelnemers bezig houden. In de tweede helft van het jaar organiseren we nieuwe bijeenkomsten, waarvoor alle Vrienden te zijner tijd een uitnodiging ontvangen.

Eerste artsen en verpleegkundigen wervingscampagne aan de slag

De campagne om artsen en verpleegkundigen te werven voor de Levenseindekliniek levert veel reacties op. Inmiddels hebben 62 artsen en 58 verpleegkundigen een sollicitatie gestuurd. Na de selectieprocedure volgt een training voor het werken bij de Levenseindekliniek.

Voor de campagne plaatsen we onder meer advertenties in medische tijdschriften, zoeken we aandacht via de media en staan we met een stand van de Levenseindekliniek op beurzen die door artsen en verpleegkundigen bezocht worden. We gaan graag het gesprek aan met geïnteresseerden om uit te leggen waarom we momenteel zo dringend op zoek zijn naar collega's.

De eerste groep kandidaten is inmiddels met de training bij de Levenseindekliniek begonnen. Bij succesvolle afronding gaan zij direct onder begeleiding van een buddy voor de Levenseindekliniek aan de slag. De wervingscampagne vindt plaats dankzij de steun van de Vrienden.

Vrijwilligers voor de Levenseindekliniek

Diverse Vrienden hebben aangegeven zich als vrijwilliger in te willen zetten voor de Levenseindekliniek. Vanuit de stichting Vrienden van de Levenseindekliniek inventariseren we momenteel de mogelijkheden om deze vrijwilligers met uiteenlopende vaardigheden in te zetten en leggen we contact met iedereen die zich hiervoor heeft opgegeven.

Colofon

De Stichting Vrienden van de Levenseindekliniek zorgt voor financiële steun aan de Levenseindekliniek voor extra en bijzondere zorg en voor bijzondere projecten, daar waar zorgverzekeraars dat niet doen.

De Vrienden geven voorlichting over euthanasie en hulp bij levensbeëindiging in het algemeen en het werk van de Levenseindekliniek in het bijzonder. Voor al uw medische vragen neemt u contact op met de Levenseindekliniek (www.levenseindekliniek.nl).

E: vrienden@levenseindekliniek.nl
T: 070-8912621
W: www.vriendenlevenseindekliniek.nl
A: Postbus 303, 3440 AH Woerden
KVK: 64725367 # RSIN: 855801761
Incassant ID: NL 22ZZZ538958190000.

Uw donaties, schenkingen en nalatenschappen zijn welkom op IBAN: NL36 TRIO 0391 1048 45, BIC: TRIONL2U t.n.v. Vrienden Levenseindekliniek.